

MOTION

Tyresö 2017-10-25

En skola för var och en- NPF-säkra Tyresös grundskolor! Hur säkrar vi en jämlik kunskapskola för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)?

Tyresös grundskolor har en styrka i sina engagerade lärare och personal. Det går inte att nog betona vikten av lärarens roll för att barnen i våra skolor ska lyckas och vikten av att Tyresö kommun som huvudman ger rätt förutsättningar till våra skolor att lyckas med sitt uppdrag.

Det är rektors ansvar att ge lärare och övrig skolpersonal inom sin enhet rätt förutsättningar för arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Det är dock huvudmannens uppgift att tillskjuta tillräckliga resurser för att skolorna ska kunna leva upp till lagens bestämmelser om stödinsatser¹.

Det finns ett starkt stöd för inkludering i skollagen, men samtidigt råder ofta osäkerhet kring hur inkluderingen ska förverkligas i skolvardagen. I nuvarande skollag, som trädde i kraft 2010, har inkluderingstanken förstärkts. Tyresö följer givetvis Skollagen och stärker dess intentioner genom arbetet med värdegrunden ”en skola för var och en”, där inkludering är ledordet. En uppföljning av det inkluderingsarbete som genomförts och som pågår i Tyresö och dess effekter, har inte genomförts. Vi socialdemokrater har länge uttryckt en oro för att grundskolornas resurser till barn som är i behov av särskilt stöd inte ges i tillräcklig omfattning. Utan rätt resurser riskerar inkluderingstanken istället att bara resultera i besparingar.

Vi socialdemokrater anser att det är av stor vikt att en översyn görs av det stöd som idag ges till barn i behov av särskilt stöd, och för de barn i Tyresö som har neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF).

NPF är ett samlat begrepp för nedsatt eller avvikande förmåga i hjärnans processer att uppfatta, bearbeta och dra slutsatser om information. Det är ofta ett dolt handikapp och svårigheter att klara av dagliga rutiner och uppgifter syns inte utåt, men kan leda till avvikande eller explosivt beteende.

Idag finns det stor kunskap om hur anpassningar och stöd för personer med NPF skulle kunna se ut. Dock saknas den kunskapen ofta i skolor till följd av bristande kompetens. Det är ett

¹ Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram, Skolverket (2014) sid 19

problem då skolans lärmiljö gör att barn och unga med NPF dagligen möter hinder och svårigheter dels avseende kunskapsutveckling, men även i den sociala miljön och lärmiljön.

I den enkät² som genomförs varje år bland vårdnadshavare till elever i grundskolan i Tyresö, anger en av tre att de anser att deras barn behöver mer hjälp i skolan än vad som erbjuds. Dessutom säger en av fem lärare i Tyresös skolor i samma undersökning³ att de inte har rätt förutsättningar för att hjälpa elever som är i behov av stöd. Rörande de barn som ges särskilt stöd i skolan, anger en av tre vårdnadshavare i undersökningen att stödet inte är tillräckligt. Det är oroväckande.

I betänkandet Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera (SOU 2016:94) framgår, att funktionsnedsättning är en riskfaktor för långvarig frånvaro i den obligatoriska skolan. Vidare har Skolinspektionen i sitt betänkande noterat en överrepresentation av elever med NPF bland anmälningsärenden som rör omfattande frånvaro. I Tyresö har antalet hemmasittare⁴ ökat med nästan 50 % från hösten 2016 till våren 2017.

I Tyresö får nedskärningsbudgetar och så kallade effektiviseringar följden att antal elever per lärare⁵ ökar, liksom ökade betygsskillnader. Det är angeläget att kartlägga och utreda Tyresö skolors möjligheter att minimera de svårigheter som uppstår på grund av funktionsnedsättningar hos barn.

Forskning visar att ju tidigare insatser sätts in desto bättre går det för barnen i skolan. Nationalekonomen Ingvar Nilssons studier visar, att det vi satsar idag på våra barn får vi tillbaka mångdubbelt⁶. Tidiga insatser i skolan minskar samhällskostnaderna redan på kort sikt och på lång sikt är besparingarna för samhället enorma.

Skolans uppdrag är tydligt: alla elever har rätt att nå så långt det är möjligt mot högre måluppfyllelse. Därav följer att en elev som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla kunskapskraven, har den självklara rätten att ges det stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser⁷.

Lärmiljöer

Ett steg mot att möta alla elever och utgå från elevers behov, är att se över verksamheternas lärmiljö. I Rapporten Tillgängliga lärmiljöer? (2016) från Skolverket påpekas stora skillnader mellan skolor och huvudmän. Skolverkets övergripande slutsats är, att många skolhuvudmän strävar efter att erbjuda en inkluderande lärmiljö. Samtidigt visar studien, att alltför många huvudmän och skolor i realiteten inte ger tillräckliga förutsättningar för att lärmiljön ska kunna vara pedagogiskt, socialt och fysiskt tillgänglig för elever med funktionsnedsättning.

² Skolenkäten våren 2017 Huvudmannarrapport Enkätresultat för vårdnadshavare grundskola Tyresö kommun

³ Skolenkäten våren 2017 Huvudmannarrapport Enkätresultat för pedagogisk personal grundskola Tyresö kommun

⁴ Till hemmasittare räknas de elever som har över 30% frånvaro (giltig och ogiltig)

⁵ Skolverkets kommunblad 2016

⁶ Ingvar Nilsson, Är du lönsam lille vän? 2011.

⁷ 3 kap. 3§ skollagen. *Visssa skolfrågor*, prop 213/14: 148 sid 27.

Det är huvudmannens ansvar att anpassa lärmiljöerna för våra elever⁸. Enligt Skolverkets rapport är inte rektorer nöjda med huvudmannens stöd. Ges Tyresös barn likvärdiga möjligheter till att vistas- och lära i en god arbetsmiljö och likvärdig tillgång att använda sig av digitala hjälpmedel?

Vem kämpar för barnets rätt?

När vi vet att ett barns socioekonomiska bakgrund är av allt större betydelse för barnets möjligheter att lyckas, måste Tyresö kommun som huvudman säkerställa att skolans kompensatoriska och likvärdiga uppdrag efterföljs. Tyresös barn ska ges samma goda möjligheter att mötas av en god lärmiljö – oavsett i vilken skola i Tyresö de går i.

I organisationen Attentions enkätundersökning ”Till slut tar man slut” (2013) riktad mot föräldrar till barn med Asperger/AST med normalbegåvning framkom, att nästan hälften av de svarande varit, eller var, sjukskrivna för utmattningssyndrom som föräldrarna själva härledde till ansvaret för ett barn med funktionsnedsättning. Nästan en fjärdedel av föräldrarna uppgav, att de inte ännu men snart riskerade att drabbas av detsamma. I de fritextsvar som lämnades i enkäten framkom många exempel på, att det är skolans oförmåga att hantera barnens funktionsnedsättning som leder till hälsoproblem hos föräldrarna. En tredjedel av föräldrarna som svarade på enkäten menar, att de ofta avbryter arbetsdagen på grund av situationer som uppstår kring barnet på grund av dennes funktionsnedsättning.

Den bild som framkommer i Attentions enkät, stämmer väl överrens med uppgifter som vi kunnat ta del av rörande situationen i Tyresö. Vi möter alltför många barn som mår dåligt och alltför många föräldrar som inte kan arbeta till följd av skolans bristande stöd. Att insatser till elever ska vara beroende av vilken kunskap, ork och ekonomi barnets förälder har, är orimligt. Dessutom strider det mot Skollagens skrivning om en likvärdig skola när stödet ser olika ut, beroende på i vilken skola i Tyresö du som elev går. Det skapar en förtvivlan hos många föräldrar och en rättsosäkerhet.

⁸ 2 kap. 8 § skollagen (2010:800).

Regeringen satsar på NPF-utbildning

Den socialdemokratiskt ledda regeringen gör nu en prioriterad första åtgärd och vill införa obligatorisk NPF-utbildning för alla studenter på speciallärar- och specialpedagogutbildningarna. Dessutom tillkommer 300 nya utbildningsplatser och mer statsbidrag till specialpedagogik.

När omställningen ska genomföras, är ännu inte klart, men Tyresös barn kan inte vänta.

Sammantaget finns det anledning att se över skolsituationen för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning i Tyresö. Det är av stor vikt att kunskapsnivån kring NPF och pedagogiska lärmiljöer intensifieras. Alla barn är olika och det måste avspeglas i skolans förhållningssätt. Tyresös skolor måste komma tillrätta med bristerna i likvärdighet och vidta åtgärder som gör att den till fullo kan uppfylla sitt kompensatoriska uppdrag.

Elevernas behov måste sättas i fokus – på riktigt!

Vi socialdemokrater vill att Tyresös grundskolor NPF-säkras genom

Att Tyresö kommun säkerställer att Tyresös barn möts av likvärdiga lärmiljöer på alla Tyresös skolor

Att utbildningsinsatser genomförs för att stärka kompetensen inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för alla som arbetar i Tyresös grundskolor.

För den socialdemokratiska kommunfullmäktigegruppen

Jannice Rockstroh

Alfonso Morales